

Husserl, Roman Jakobson i Roman Ingarden, učenci, jejichž díla byla pro mé myšlení svrchovaně důležitá; odkazy k jejich spisům cenzura, pokud je vysílala, bez milosti odstranila. Přirozeně všechny eliminované pasáže byly v anglické verzi obnoveny.

Na druhé straně jsem text přepsal tak, abych jej čtenáři zpřístupnil. Některé metodologické výklady, které měly smysl jedině v kontextu lingvistiky a literární vědy pražské školy, jsem jednoduše vypustil. Názory takových teoretiků, jako je Hegel, Goethe a Schiller, Husserl, Zich a Mukařovský, jsem raději parafrázoval vlastními slovy, než abych je citoval v plném znění. Větší část odborného žargonu, tehdy, v době vzniku české verze, uprostřed zápasů o vědecký přístup k literatuře a umění vůbec až přebujelého, připadala teď přebytečná, a byla tedy nahrazena, kde to jen šlo, obyčejným jazykem. Konečně většinu příkladů z české literatury jsem nahradil ukázkami z her v angličtině nebo anglickému čtenáři aspoň povědomějších.

[...] Paříž, květen 1976.

ÚVOD (INTRODUCTION)

Či tiskne úvod přesně podle rukopisu, vypouští však závěrečné souvětí předposledního odstavce, zřejmě pro vztáznou větu s poděkováním prof. Mukařovskému. Škoda. Předcházející část souvětí („Autorovi této studie má pak vysledování noetického smyslu jednotlivých metod umožnit přenést do jiných vědních oborů metodologickou výzbroj, kterou nabyl při studiu estetiky [...]“) by se totiž měla ukázala, být tehdy výtlačná, jako programová, ba málem prorocká.

A sleduje vcelku věrně myšlenkový sled úvodu, škrta však všechny metodologické úvahy, tj. celou druhou polovinu úvodu počínaje posledními dvěma řádky na s. 10. A všude — tak jako v celé této verzi — nahrazuje termín „epika“, „epický“ termínem „narrative“.

KAPITOLA 1

— ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI DRAMATICKÉHO DIALOGU (BASIC FEATURES OF DRAMATIC DIALOGUE)

Některé pasáže se v Či A odlišují petitovou sazbou (delší citáty z teoretických prací, komentáře k rozebíraným úryvkům dramát, případně i další pasáže lokální závažnosti). Od této typografické diferenciace (nenapomáhá příliš přehlednosti, spíše naopak!) jsme pod vlivem strojopisné předlohy upustili.

21 — Hned první ukázka, příklad dialogu neseného intonací, ba přímo, řečeno výpůjčkouz Mukařovského, *lyrickou melodii*, totiž kolektivní

ho monologu „posledních lidí“ z nejvyptjatější scény kolektivního dramatu Karla Čapka *RUR* (II), byla cenzurou zabavena. Veltruský ji nahradil úryvkem dialogu Studenta, Lojzického a Hory z Mahenovy *Uličky odvaly*. Pokud jde o A, ekvivalent těchto „příkladů na intonaci“ byl nalezen v dialogu Jacka, Prismové a Chasubla z Wildeovy *The Importance of Being earnest*, II.

Druhá ukázka, příklad dialogu neseného exspirací (Bozděchův *Baron Goertz*) zůstala v Č stejná jako v R. Pro A nabídl Veltruský jako scénu ovládanou obdobnými fónickými zákonitostmi dialog Richarda, Andersona a Judith ze Shawova *The Devil's Disciple*, II.

Ukázka timbru z *Manjši* přešla z R do Č bez námitek, v A ji nahradil dialog Abbie s Ebenem z O'Neillovy *Desire under the Elms*, I/4.

Závěr kapitoly (poslední odstavec): v Č beze změny, v A vypointován druhou větou R či jejím ekvivalentem, zbytek odstavce přenesen na začátek druhé kapitoly.

KAPITOLA 2

— POJMENOVÁNÍ V DRAMATICKÉM DIALOGU (DENOMINATION IN DRAMATIC DIALOGUE)

Ukázka z Gogolova *Revizoru* musela v Č odpadnout, nahrazena scénou nedorozumění z Nerudova *Ženicha z hladu* (I,5), v A byla pak zhruba v původním rozsahu obnovena.

Rozsáhlý komentovaný výjev z *Johna Gabriela Borkmana* je až na nepodstatné odchylky dané rozdílnými překlady ve všech třech verzích stejný.

Oba úryvky z Dykova *Pasla* (v R i Č shodné i shodně komentované) nahradil Veltruský v A komentovanou ukázkou z Čechova *Racká* II, dialog Niny s Trigorinem.

Úvahy o významech rozvíjejících se v myslí jednotlivých účastníků dialogu a tvořících jejich individuální kontexty jsou v A, s. 25, obohaceny o citát z Vološinova *Marxismu a filosofie jazyka* (angl. překlad, New York a Londýn, 1973, s. 96). V přítomném vydání bychom jej zařadili na s. 32 za větu „Rozvíjí se tedy kontext v myslí každého účastníka dialogu stejně ve chvíli, kdy sám mluví, jako tehdy, kdy mluví některý z ostatních účastníků“ a překládali asi takto: „Vološinova teorie o vztahu mezi promluvou a vnitřní řečí je obzvlášť na místě v případě dialogu: Prouď řečí, v širším smyslu chápaný jako proud vnitřního a vnějšího verbálního života, je nepřetržitý. Nemá konec ani začátek. Navenek se vynořují promluva je jen ostrov vystupující nad hladinu nekonečného oceánu vnitřní řeči; velikost a tvar ostrova jsou dány situováním promluvy a jejím adresátem.“